

Vinduer, Døre og Lister.
Godt og billigt Arbejde.
Hugo Øster's Maskinbedkeri,
Tlf. 216. Thorshavn. Tlf. 216.

Socialdemokratiet og Kristendommen.

Hvor ofte er ikke disse to Bevægelser stillet op som Modsætninger, der hver for sig havde stik modsatte Interesser. Med en egen Frimodighed fra de saakaldte sande Kristendommens Forkyndere har man endog været at fremstille Socialdemokratiet som et kristendomsfjendsk Parti, der vilde udrydde Kristendommen. Paastanden er bundfalsk, men har desuagtet vundet stor Tiltro hos en Mængde Mennesker. Der synes dog nu og da at lyde Røster blandt selve Kristendommens Forkyndere, der højltyd giver en anden Opfattelse tilkænde. Der findes da ogsaa indenfor Socialdemokratiet mange Mennesker, der er stærkt religiøse, og adskillige af disse slutter sig endog til Missionen, der, som bekendt, betragtes som ret yderliggaaende i kristelig Henseende.

I Socialdemokratiets Program findes der ikke Udtryk, der kan udtydes som kristendomsfjendsk. »Religionen bør være en privat Sag«, vil man indvende. Men for det første er det vel ikke afgjort, at Religion og Kristendom blev en privat Sag, give den Inderlighed og Ærlighed, som vel dog særlig skulde kendetegne religiøse og kristne Mennesker, og ikke som desværre alt for ofte at være Skalkeskjul for Hyklere og Fariseisme, uden Gnist af virkelig sand Kristendom.

Kristus selv (den fuldkomne), hvor kunde han ikke revse Hyklere og Fariseere — tænke paa Lignelsen om den barmhjertige Samaritanen, er det ikke den alvorligste Revselse til alle selv-gode Mennesker, der ikke havde Hjerte for at hjælpe et stakkels mishandlet Menneske. Det havde derimod Samaritanen, et af de Mennesker, som de skriftkloge og Overklassen ellers saa ned paa.

Eller Lignelsen om den rige og den fattige, hvor var den i al sin Uskyldighed ikke en knusende Dom over de rige, alt sammen for at bringe dem til Eftertanke og fri de fattige for det Trængselsaa, som de havde sukket under saa langt Historien rækker tilbage.

Læren om Kristus som Menneske og hans menneskelige Gerninger vil dog ingen nok saa skriftklog kunne bortforklare uden ogsaa at maatte forkaste Læren om ham, baade som Gud og Menneske; men netop paa Baggrund af hans Færden som Menneske og hans menneskelige Gerninger maatte kristne Mennesker være med de første i Arbejdet for at skabe Fred og Retfærdighed paa Jorden, og til dette Arbejde vil kristne Mennesker ikke søge forgæves indenfor Socialdemokratiet, og Partiet vil aldrig lægge Hindringer i Vejen for at skabe Retfærdighed og Fred paa Jord; men saa længe saakaldte kristne Mennesker klamrer sig til Overklassen og Magthaverne som lydige Lejesvende, da bliver al Tale om Kristendom, Fred og Retfærdighed tomt Mundsvejr i deres Mund.

Socialdemokrat.

Íslandstíðindi.

Hvalaveiðustöð ríkisins.
Íslendingar vilja gera hvalaveiðu-
driftina til landsfyrirétu.

Á Alþingið seinast var hildið á tær leiðir, at loyva hvaladráp um landið; tö hefur hvalur langt skeið verið friðaður. Í tí skipan, ið fyrirsett var ifjör um hvalaveiðu, er eisini undirstrika, at særloysi skal gevast einstokum ella fleiri Íslendingum ella öðrum, ið við sama rætti kunna lúka ásettur treytir. Er hetta gjört, tí at það tíðum ber á, at Íslendingar fáast til at læna fremmandum monnum novn síni og skaffa teim rættindi í Íslandi við íslenskum skjali. Her er það mest Danir, ið geva hvalaveiðuni gætur og hava sama rætt innlendis sum Íslendingar til særloysi at dríva hvalaveiðu. Tó er sett mark fyrri, at aðrar fremmandar tjóðir dríva hvalaveiðu við og frá Íslandi.

Verður soleiðis framfarið, at veita tveimum ella fleiri monnum særloysi, man hvalurin kring landið fækkast og veiðustóðirnar falla bráðliga niður fyrri.

Ein leiðin til at tryggja Íslendingum ágóðan av hesum veiðuskapi, ikki bert í stundini, men eisini í framtíðini — um ikki hvalurin tá er rýmdur frá landi — er, at ríkið sjálvt drívir hvalaveiðuna. Á henda hátt er so stongil settur fyrri, at veiðan verður oyðandi, haraftur ímóti vinnandi. Tá kunnu ikki fremmandir peningamenn fáa bæði veiðuna og ágóðan, ið á henda hátt verður landsins.

Javnaðarmenninir Sigurjón Á. Ólafsson og Haraldur Guðmundsson hava á Alþingið flutt fram uppskot til lóg, sum heimilar ríkisstjórnini at seta hvalaveiðustöð á stovn. Um henda lóg verður samtykt, vildi nógv verið vunnið fyrri Ísland.

Í uppskotinum á Alþingið sigst:

»Ríkisstjórnini heimilast at seta á stovn verksmiðju til at víðisnýta hval og alt ið úr honum fæst, um það so er á flótandi stöð innanfyri sjómargið á sama hátt; og at keypa ella leiga trý hvalaveiðuskip. Fyrri at koma á fót slíkari fyrirétu við 1 millión krónum er stjórnin heimilt at taka upp so stórt lán. Fyrirétan stjórnast av trymannanevnd, ið kosin verður fyrri trý ár ísenn. Alþingið velur 1 mann, Alþýðusamband Íslands 1 og starvsfólkini í fyrirétun hin triðja. Á fyrsta sinni setur ríkisstjórnin hendan triðja mannin. Verður ágóðin 15% ella minni av stovningskostnaðinum, skal hann allur vera goymdur til avbatalingar og til at birta tryggingargrunn. Verður ágóðin

meira, skal hann skiftast ímillum fyrirétuna, ríkisins og starvsfólksins, eftir reglum, sum vinnuáráðharrin ásetur».

Einkarsola av saltfiski.

Javnaðarmenn flyta á Alþingi uppskot um einkarsolu ríkisins av saltfiski. Hugandi menn halda hetta vera neyðsýnt, tí samskipan fiskakeyperanna tykist at bera at tí borði, at læða um fiskaprísir. Teir sum fiskin fanga, eiga at fáa fullt virði fyrri hann, t. e. söluvirði hans á útlanda marknaðum; fráðigin neyðsýnligum kostnaði. Tað vil tryggja landið og íbúgarvarar, at tað er ríkið, ið hefur hesa einkarsolu, og ikki nakrir fáir útflytarar. Samstundis tryggjar hetta fyrri at fremmandir umboðsmenn taka sín lut av tí ágóða, ið á henda hátt fellur til land og fólk.

Spaniamenn eru nú mest einaráðandi um íslenskum fiskamarknað. Og hefur ovlitíð verið gjört fyrri at gera teim marknaðin leysari á hondum. Einaferð var ætlanin at broyta um hesi viðurskipti. Tað var tá spaniavinsamtyktin var vavd saman við okkara fiskimarknað í Spania. Ta fell alt niður fyrri aftur, og síðani hevur einki verið gjört.

Í uppskotinum er framsett at goyma 1% av söluvirðinum, ið nýst skal til at skaffa betri marknaðarviðurskiptir. Hetta uppskot eigur at vera væl undirtekið, tí samstundis sum fiskarar á henda hátt vera at fáa meira fyrri fiskin, so loysna Íslendingar eisini frá Spaniavinninum og allari tí óhundsku, ið fylgjur tí í kjalarvatninum.

Ein nýggj síða, ið framskundar einkasolu av saltfiski, er hin byrjaða sildaeinkarsolan, ið hevur verið til stórt gagn fyrri landið. Sildaeinkarsolan hevur sýnt, at tað er einkarsolan, ið gevur samfelagnum tann ágóða tað eigur, ímóti sum framanundan var í kappingarstríðinum við undirbjóðing á fremmandum marknaðum.

Tað er líka allkunnugt, hvussu mangar ferðir at saltfiskaprísir eru fallnir niður í heilt lítið, vegna at ein útflytandi hevur boði niður fyrri annan og lítið byrgja seg um, hvussu stóran skaða teir á henda hátt gjörði landi og fólk. Hetta hevur síðani komið Íslandi til tap, beinvegis og umvegis, men ikki so nógv teim einstøku útflytarum.

Slíkar neisur og samvitskuløysi, kensluløysi móti landi og fólk, hvørva við einkasolu ríkisins.

Fornaldariund í Íslandi.

Í Rangárvallarsýslu, við áanna »ytra Rangá«, er funnin ein

gamal gravheggjur, ið óivað stavar frá tí heidnu Íslands stórtíð. Her eru funnin rovinir av einum manni og einum hesti, umframt vápnadeildir og aðrar nýttulutir, sum t. d. brýnir o. a.

Aftur eitt domi um, at hövdu teir gomlu ikki verið so hyggjnar, at goymt tól í gravum, vitlist lítið frá fornöldini.

Bj.

Føroyskur fiskiskapur og fiskaprísir í Íslandi.

(Telegram til F. F.)

Reykjavík, 19. 4. — 29.

Guide me 11.000, Vilhelmina 17.500 (paanyt), Energy 14.000, Ingrid 8.000, Queen Victoria 22.000 (paanyt), Falkur 22.500 (paanyt), Gudrun Zoega 18.000 (paanyt), Hafstein 15.000 (paanyt), Riddarin 20.000 (paanyt), Johanne Sofie 13.000, Frida 26.000 íalt, Hanna 15.000 Research 15.000, Cementa 34.500, Only Sister 16.000, Acorn 18.000, Pilot 21.000.

Priser 30—33 aurar kg.

Fiskiskapurin við Suðurlandið er við sama lag, sum okkara sfósta telegram frá Reykjavík sigir frá, er veiðan góð; men tíverri verður óvikið av henni selt tí Íslendingar enn, hóast teir nú ikki geva meira enn 30 til 33 íslensk oyru kg. Væl er hetta fyrri bleytan fisk sum lítið er fligin; men er nógv óvligur prísir kortini. Nú frættist tó, at keypmenninir í Vági, sum man vera ein hin fremsta bygðin til skil í fiskidriftini, senda skip upp eftir fiski og eisini fáa sær saltfisk heim við rutuskippum frá sluppum, sum inni hava verið.

Tí verri sæst ikki gjølla av telegramminum frá Eréttastofuni til okkara hvørji skip, ið hava verið síðst. Úr Klaksvík frætta vit, at Eklipcia var inni 17. og hevði tá 49.000 íalt. Síðan á páskum, tá hon var heima, hevur hon fingið 25.000. Frá »Silver Lining« kom telegram íggjár, teir hava fingið 37.000 íalt.

Samvinnufeløg fiskimanna í grannalondunum. (Framhald.)

Til at lýsa týðning keypslufelaga fiskimanna birtur. Arngr. Fr. Bjarnason fylgjandi úr nevndaráli teirra norsku samvinnunevndar sum síðst var umrødd:

»Eitt tað, sum mest leikar á, er at fáa fiskimennin at standa saman á innkeypslufeløgum til at fáa allar útgærdir, til dømis: fiskiréiðskap, oliu, motorar, togverk, matvørur, stutt sagt alt sum til veiðuferðina nýst til virkuligan innkeypsluprís, helst »ab. fabrik.«

Okkara (t. e. Norðmanna) skrásetti fiskiflota er ca. 16000 skip harav 330 dampskip, 13500 motorskip og 2500 seglskip. Hesum flota fylgja ca. 15000 opnir bátar: (doriir veiðubátar

og snurpunótubátar). Hertil kemur allur hin mikli smábátfloti sum ikki er skrásettur, men sum tó er nógv nýttur til fiskiveiðuna. Stórsti partur fiskiflotans er ogn fiskimanna, sum sjálvir taka lut í útreiðsluni og náttúrligast er — á dampskipum undantiknum, sum manna ca. 9000 manns — at hvor einstakur fiskimaður eigur lut í skipi og útreiðslum. Talið á teimum sum dríva fiskaveiðu sum aðalvinnuveg er ca. 90000 manns.

Tað er skililigt, at tað sum skift er á so mangar hendur hevur stóran vinning av at vera skipunnarbundið í keypslufeløgum. Ikki bert kann maður tá rokna við óðyrari virði, men hann hevur tá eisini stórrí trygd fyrri vörugðskuni — og er tað ikki týðingargarmi.

Tá menn við samkeypum av reiðskap og útgærd kunna spara bert eitt sindur, fær tað stóran landsfíggarligan týðning. Soleiðis torvaði eitt dampfiskiskip fyrri kríggid til fullfíggaða útgærd av línun og nótum ca. 30000 kr. og eitt motorskip frá 6 til 9000 kr. Vegna tap og slít av hesum reiðskap, kann í mesta mál verða sett, at útgærdin má endurnýggjast 5. hvørt ár. Rokna vit nú hesa útgærd flotan til at standa í 50 milliónum, verða at ganga 10 milliónir til endurnýggjunar um árið, hertil kemur brúk av oliu, kóli smyrsl, agni, tunnum, salti, oliuklæði, kosti o. a. l.

Her kann við samkeypslum náast stórir sparni fyrri driftina sum heild, so at hon kann standa seg tess betur og geva meira ágóða. Síðsýgt mugu menn í hesum føri bera seg at eins og gjört hevur verið í landinum búnað við hjálp av stórum samkeypslufeløgum, sum aftur hava til grundvallar smærri keypslufeløg fyrri tær einstøku bygðirnar.» (Meira).

Úr Føroyum.

Tórshavn.

Hópur av skipum

hevur í ár landað fisk í Íslandi, meðan bert eitt sindur av tí stóru veiðu, ið Føroyingar í vár hava vunnið, er komið heim, til Føroyar. Nakrar sluppar hava leitað heim við veiðuni, og stakir keypmenn hava fingið nakad av fiski heim við ferðaskippum. Úrslitið í ár verður tí eins og ifjór: Føroyingar móta á verðaldarmarknaðinum sín harðasta konkurrent í sínum egna fiski, ið avreiddur er í Íslandi ella aðrastaðni.

»Afgørende«

sigur »Dimma« er, at Føroyingar annaðhvørt eru sambandsmenn ella sjálvstýrismenn. Og so býtir hon Føroyingar í tveir bólkur: Teir, ið vilja rýma frá Danmark, og teir, ið vilja verða hjá Danmark. Hetta er tróllið frá 1906, ið sambandsblaðið nú heldur fram fyrri føroyskar yeljarar. At teir týma.

»Korrespondance«

»Dimma« bringer í Ondsagsnummeret í en Korrespondance fra København angaaende Grønlandsfiskeriet følgende: »... men da ingen dansk Fisker har Kendskab til, hvorledes Fiskeriet skal drives ved Grønland, har Selskabet engageret den færøske Fiskeskipper Johan Joensen til at lede Fiskeriet.»

Ovenstaende er just ikke det samme, som man har kunnet læse i de forskellige Svar paa